

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.1.2.2025

Pan
gen. bryg. Tomasz Zybiński
Komendant Bieszczadzkiego Oddziału
Straży Granicznej

Bieszczadzki Oddział Straży Granicznej
ul. A. Mickiewicza 34,
37-700 Przemyśl

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/001 Wykonanie budżetu państwa w 2024 r. – wykonanie planu finansowego
Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej oraz Funduszu Wsparcia Straży Granicznej

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie
ul. Kraszewskiego 8, 35-016 Rzeszów
T +48 17 780 23 00, F +48 17 780 23 06
lrz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Bieszczadzki Oddział Straży Granicznej, ul. A. Mickiewicza 34, 37-700 Przemyśl ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	gen. bryg. Tomasz Zybiński, Komendant Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej, od 17 czerwca 2024 r. W okresie od 25 maja 2021 r. do 16 czerwca 2024 r. Komendantem Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej był gen. bryg. Andrzej Popko.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie.
Kontrolerzy	1. Sławomir Kochman, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/9/2025 z dnia 10 stycznia 2025 r. 2. Jacek Wolan, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/10/2025 z dnia 10 stycznia 2025 r. (akta kontroli tom I str. 2-6)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej oraz Funduszu Wsparcia Straży Granicznej ³ na 2024 rok pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności: – realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, – zamówienia publiczne, – sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2024 r. w zakresie operacji finansowych, – planowanie i wykonanie kosztów Funduszu oraz efekty realizowanych zadań, w tym stopień ich wykonania, – system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań.
Zakres kontroli	Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: Wykonania planu finansowego BiOSG, w tym: – analiza porównawcza dochodów budżetowych, – analiza realizacji wydatków budżetu państwa,

¹ Zwanego dalej „BiOSG” lub „Oddziałem”.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, zwana dalej „ustawą o NIK”.

³ Zwanego dalej „FWSG” lub „Funduszem”.

- analiza wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia,
- kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,
- analiza stanu zobowiązań,
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań.

Wykonania przez BiOSG planu finansowego Funduszu, w tym analiza:

- wykonania planu przychodów,
- realizacji kosztów,
- realizacji zadań oraz efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- gospodarowania wolnymi środkami,
- stanu zobowiązań i należności.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.*

III. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA I JEJ UZASADNIENIE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie planu finansowego BiOSG w 2024 roku.

Wydatki BiOSG w cz. 42 *Sprawy wewnętrzne* realizowane były w granicach kwot określonych w planie finansowym oraz zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi określonymi w art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych*⁵. W kontroli szczegółowym badaniem objęto wydatki Oddziału w wysokości 6335,9 tys. zł, które stanowiły 1,8% ogółu wydatków oraz 15,4% wydatków pozapłacowych. W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że wydatki te były celowe i gospodarne oraz zostały dokonane zgodnie z planem finansowym, obowiązującymi przepisami i regulacjami wewnętrznymi Oddziału.

Analiza wybranych do kontroli zamówień publicznych wykazała, że zamówień tych udzielano zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. *Prawo zamówień publicznych*⁶ i regulacjami wewnętrznymi jednostki.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia roczne sprawozdania budżetowe oraz o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych. Sprawozdania te składano terminowo i na podstawie danych ujętych w ewidencji księgowej.

NIK pozytywnie ocenia również sprawozdania z wykonania planu finansowego oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych FWSG.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie planu finansowego FWSG. Środki tego Funduszu wydatkowane były zgodnie z przeznaczeniem na zakup podnośnika kosowego na podwoziu samochodu terenowego z napędem 4x4 oraz zakup odzieży specjalistycznej dla funkcjonariuszy Straży Granicznej.

⁴ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2023 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, zwana dalej ustawą „o finansach publicznych”.

⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 1320, zwana dalej ustawą „Prawo zamówień publicznych”.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dochody

W 2024 r. BiOSG zrealizował dochody w dziale 754 *Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa*, rozdział 75406 *Straż graniczna* w wysokości 3151,6 tys. zł, co stanowiło 227,4% planu⁸ oraz 196,8% wykonania roku ubiegłego. Najwyższe dochody uzyskano z tytułu:

- grzywien i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych (§ 0580), które wyniosły 2313,7 tys. zł⁹ (73,4% ogółu), co stanowiło 231,4% planu i 192% dochodów wykonanych z tego tytułu w 2023 r.,
- wpływów ze sprzedaży składników majątkowych (§ 0870), które wyniosły 338,7 tys. zł (10,7% ogółu), co stanowiło 6774% planu i 9408,3% dochodów wykonanych z tego tytułu w 2023 r.,
- wpływów z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych (§ 0940), które wyniosły 165 tys. zł (5,2% ogółu), co stanowiło 137,5% planu i 179,9% dochodów wykonanych z tego tytułu w 2023 r.,
- wpływów z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa (§ 0750), które wyniosły 122,1 tys. zł (3,9% ogółu), co stanowiło 122,1% planu i 111,5 tys. zł dochodów wykonanych z tego tytułu w 2023 r.

Pozostałe dochody wykonane w 2024 r. w kwocie 212,1 tys. zł (6,7% ogółu) uzyskano w § 0630¹⁰, § 0640¹¹, § 0690¹², § 0830¹³, § 0920¹⁴, § 0950¹⁵, § 0970¹⁶.

Wyższe zrealizowane w 2024 r. dochody budżetowe w odniesieniu do planu na 2024 r. (od 12,3% do 6674%) i wykonania roku ubiegłego (od 11,5% do 9308,3%) były w § 0580, § 0750, § 0830, § 0870, § 0920, § 0940. Spowodowane to było wyższymi niż zakładano wpływami z tytułu kar pieniężnych w transporcie drogowym i kar nałożonych na przewoźników na podstawie ustawy *o cudzoziemcach* (§ 0580), wyższymi wpływami z tytułu rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych (§ 0940) oraz wyższymi wpływami z odsetek od nieterminowych wpłat kar nałożonych na przewoźników (§ 0920). W odniesieniu do dochodów w § 0580 wzrosła ilość wydanych decyzji o nałożeniu kar pieniężnych (z 815 w 2023 r. do 888 w 2024 r.), co spowodowało wzrost wpływów w 2024 r. względem roku poprzedniego w tym paragrafie o 92%. W § 0750 wyższe wykonanie dochodów w 2024 r. względem planu (o 22,1%) oraz wyższe dochody w 2024 r. względem roku poprzedniego (o 11,5%) wynikało ze wzrostu stawek czynszowych

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸Według ustawy budżetowej na 2024 rok z dnia 18 stycznia 2024 r. (Dz. U. poz. 122, ze zm.), zwanej dalej „ustawą budżetową na 2024 rok”.

⁹ Głównym źródłem dochodu w § 0580 były kary nałożone na przewoźników na podstawie art. 462 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. *o cudzoziemcach* (Dz. U. z 2024 r. poz. 769), zwanej dalej ustawą „o cudzoziemcach” oraz kary pieniężne za naruszenia, stwierdzone podczas kontroli drogowej, nakładane na podstawie art. 92a ustawy z dnia 6 września 2001 r. *o transporcie drogowym* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1539).

¹⁰ Wpływy z tytułu opłat i kosztów sądowych.

¹¹ Wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień.

¹² Wpływy z różnych opłat.

¹³ Wpływy z usług.

¹⁴ Wpływy z pozostałych odsetek.

¹⁵ Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów.

¹⁶ Wpływy z różnych dochodów.

w najmowanych pomieszczeniach i lokalach oraz wynajęciem w 2024 r. lokalu o dużej powierzchni. W § 0830 przyczyną wyższego wykonania dochodów w 2024 r. względem roku poprzedniego (o 15,4%) były wyższe wpływy za pobór wody, w związku ze wzrostem cen i ilości jej zużycia przez najemców. W § 0870 wyższa realizacja dochodów w 2024 r. względem roku poprzedniego (o 9308,3%) wynikała ze zwiększonej sprzedaży zbędnego mienia¹⁷ dokonanej w 2024 r. Niższe zrealizowane w 2024 r. dochody budżetowe w odniesieniu do planu na 2024 r. i wykonania roku ubiegłego były w § 0690 (odpowiednio o 5,3% i o 35,9%). Spowodowane to było mniejszą ilością zatrzymanych w 2024 r. cudzoziemców¹⁸ oraz mniejszą ilością wydanych decyzji o ustaleniu wysokości kosztów w związku z wydaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu i opłat za wydanie dokumentów zastępczych.

(akta kontroli tom I str. 7-14, 457)

Na koniec 2024 r. Oddział posiadał należności pozostałe do zapłaty w kwocie 6018,5 tys. zł, w tym zaległości netto w kwocie 5925,9 tys. zł. W porównaniu do 2023 r. należności te były wyższe o 151,2 tys. zł (tj. o 2,6%).

Największe wartościowo należności na koniec 2024 r. (łącznie 84%) dotyczyły¹⁹:

- kar administracyjnych nałożonych na przewoźników za naruszenia, stwierdzone podczas kontroli drogowej (§ 0580), które wyniosły 2114,5 tys. zł (35,1% ogółu), w tym zaległości netto w kwocie 2025,5 tys. zł (34,2% ogółu), należności z tego tytułu wzrosły w 2024 r. względem roku poprzedniego o 47,9% (zaległości o 41,7%),
- kosztów związanych z wydawaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemców do powrotu oraz opłat za wydanie dokumentów zastępczych, które wyniosły 2945,2 tys. zł (48,9% ogółu), w tym zaległości netto w kwocie 2941,6 tys. zł (49,6% ogółu), należności z tego tytułu wzrosły w 2024 r. względem roku poprzedniego o 35,8% (zaległości o 35,7%).

Główny Księgowy BiOSG wyjaśnił, że w celu zmniejszenia należności Oddział na bieżąco podejmuje czynności do sukcesywnego ich egzekwowania i zmniejszenia. Jednak pomimo przekazania tytułów wykonawczych i stałego kontaktu z komornikami prowadzącymi czynności komornicze, okazuje się, że brak jest możliwości odzyskania należności. Mała skuteczność egzekucji wynika z tego, że decyzje nakładane są na przewoźników zagranicznych spoza Unii Europejskiej, co ogranicza możliwość podejmowania działań przez organy komornicze.

(akta kontroli tom I str. 10-51)

OBSZAR 2. Wydatki

Opis stanu
faktycznego

Zaplanowane w *ustawie budżetowej na 2024 rok* wydatki BiOSG wyniosły 341 283 tys. zł. W trakcie roku budżetowego w planie finansowym Oddziału wprowadzono 50 zmian, których efektem było zwiększenie planu wydatków budżetu po zmianach o kwotę 3879 tys. zł (o 1,1%).

W 2024 r. BiOSG zrealizował wydatki w dziale 754 *Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa*, rozdział 75406 *Straż graniczna* w wysokości

¹⁷ Procedury sprzedaży mienia pod kątem oceny jego przydatności do dalszego użytkowania oraz jego wybrakowania zostały rozpoczęte w 2023 r. i trwały do 2024 r. W 2024 r. sprzedawano m.in. pojazdy, sprzęt kwaterunkowy, sprzęt techniki specjalnej, sprzęt mundurowy.

¹⁸ W 2024 r. do Strzeżonego Ośrodka dla Cudzoziemców w Przemyślu przyjęto 462 cudzoziemców, w 2023 r. przyjęto o 26 więcej cudzoziemców.

¹⁹ Pozostałe 16% należności w łącznej kwocie 858,8 tys. zł dotyczyły § 0640, § 0920, § 0940, § 0950.

345 094,6 tys. zł. Stanowiły one 101,1% wydatków określonych w planie finansowym według *ustawy budżetowej na 2024 rok* oraz 100% wydatków według planu po zmianach. Wykonane w 2024 r. wydatki były wyższe o 67 482,7 tys. zł (24,3%) od wydatków zrealizowanych w roku poprzednim.

Oddział w 2024 r. nie realizował wydatków z budżetu środków europejskich, nie wystąpiły również wydatki, które nie wygasły z upływem poprzedniego roku budżetowego. BiOSG w 2024 r. nie wydatkował środków na kampanie/projekty reklamowe i promocyjne.

Struktura wydatków według grup ekonomicznych w 2024 r. w porównaniu do roku poprzedniego nie uległa istotnym zmianom. Wydatki bieżące stanowiły 96,9% ogółu wydatków (w 2023 r. 96,7%), świadczenia na rzecz osób fizycznych 3% (w 2023 r. 3,2%), wydatki majątkowe 0,1% (w 2023 r. 0,1%).

Wydatki w poszczególnych grupach ekonomicznych realizowano w granicach kwot określonych w planie finansowym.

Wydatki w grupie świadczenia na rzecz osób fizycznych w 2024 r. wyniosły 10 220,4 tys. zł (100% planu po zmianach) i były wyższe o 1366,2 tys. zł (o 15,4%) od wydatków poniesionych w 2023 r. Wzrost ten wynikał głównie z wyższej realizacji wydatków w § 3070²⁰ z tytułu dopłat do wypoczynku dla funkcjonariuszy i ich rodzin²¹, zasiłków na zagospodarowanie²² oraz zasiłków pogrzebowych²³.

W grupie wydatków bieżących wydatkowano 334 515,4 tys. zł (100% planu po zmianach), w kwocie wyższej o 65 927,6 tys. zł (o 24,5%) od wydatków bieżących poniesionych w 2023 r. W grupie tej w 2024 r. nastąpił wzrost wynagrodzeń i pochodnych (odpowiednio o 22,7% i o 28,6%) oraz pozostałych wydatków bieżących (o 34,3%) względem roku poprzedniego.

Wydatki na wynagrodzenia w 2024 r. wyniosły 280 706,5 tys. zł (w 2023 r. wyniosły 228 528,8 tys. zł), ich wzrost względem roku poprzedniego wyniósł 22,8%. Wyższe wykonanie wydatków na wynagrodzenia wynikało z zapisów *ustawy budżetowej na 2024 rok*, w której określono, że wzrost wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej wyniesie 20%. W 2024 r. wzrosła kwota bazowa²⁴, od której obliczane było wynagrodzenie funkcjonariuszy, w konsekwencji czego nastąpił wzrost uposażenia zasadniczego i pozostałych składników wynagrodzenia. Po uwzględnieniu 20% wzrostu wszystkich składników wynagrodzenia dokonano waloryzacji dodatków służbowych i funkcyjnych funkcjonariuszy. Wzrost wydatków na wynagrodzenia wynikał również ze zwiększenia w 2024 r. liczby funkcjonariuszy pełniących służbę w Oddziale. W przypadku pracowników cywilnych będących członkami korpusu służby cywilnej w *ustawie budżetowej na 2024 rok* podniesiono kwotę bazową²⁵, zaś pracownikom nieobjętych mnożnikowym systemem wynagradzania podwyższono wynagrodzenie zasadnicze, premie oraz dodatki z tytułu wysługi lat. Na wzrost wynagrodzeń wpłynęło także podwyższenie w 2024 r. minimalnego wynagrodzenia za pracę do kwoty 4242 zł tym pracownikom, którzy nie osiągnęli pełnej wysokości minimalnej płacy krajowej.

²⁰ Wydatki osobowe niezaliczane do uposażeń wypłacane funkcjonariuszom.

²¹ W 2024 r. wzrosła średnia stawka dopłat do wypoczynku dla funkcjonariuszy i ich rodzin (z 539 zł w 2023 r. do 697,80 zł w 2024 r.).

²² W 2024 r. zrealizowano 105 należności z tytułu zasiłków na zagospodarowanie (kwota zasiłku wynosiła 7 764,97 zł). W 2023 r. zrealizowano 57 należności z tego tytułu (kwota zasiłku wynosiła 6 388 zł).

²³ W 2024 r. wypłacono dwie odprawy pośmiertne w łącznej kwocie 80 999,60 zł, w 2023 r. nie wypłacano odpraw.

²⁴ W 2024 r. kwota bazowa wyniosła 2088,77 zł (art. 9 ust. 1 pkt 2d ustawy budżetowej na 2024 rok), a w 2023 r. 1740,64 zł.

²⁵ Do kwoty 2 628,54 zł (art. 9 ust. 1 pkt 2b ustawy budżetowej na 2024 rok).

Przyczyną wyższego wykonania pozostałych wydatków bieżących w 2024 r. względem roku poprzedniego (o 34,3%) była większa ilość zleconych tłumaczeń i wyższe stawki za wykonane tłumaczenia językowe w prowadzonych postępowaniach administracyjnych oraz postępowaniach wobec zatrzymanych cudzoziemców. W 2024 r. nastąpił również wzrost wydatków na zakup materiałów pędnych i smarów do sprzętu transportowego wykorzystywanego w ochronie granicy, wzrost wydatków na opał do kotłowni w placówkach Straży Granicznej²⁶, wzrost wydatków na zakup części zamiennych oraz naprawy samochodów. W 2024 r. zakupiono urządzenia do systemów nadzoru i monitoringu wizyjnego wykorzystywanego w ochronie granicy państwowej i ochronie obiektów, oprogramowanie i urządzenia do bezpiecznej łączności radiowej i komórkowej, sprzęt komputerowy i sieciowy o zwiększonej wydajności. W 2024 r. w większym zakresie zrealizowano prace remontowe. Wzrosły również koszty usług czyszczenia pasa drogi granicznej, sprzątania pomieszczeń, usług komunalnych oraz przeglądów technicznych i usług komunalnych.

Wydatki majątkowe w 2024 r. wyniosły 358,8 tys. zł (100% planu po zmianach) i były wyższe o 188,9 tys. zł (o 111,3%) od wydatków poniesionych w tej grupie w 2023 r. (169,8 tys. zł). Wyższe wykonanie wydatków majątkowych w 2024 r. wynikało z większej ilości i wartości zrealizowanych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych. W 2024 r. w § 6050 realizowano dwa zadania na łączną kwotę 229 tys. zł (w 2023 r. jedno na kwotę 142 tys. zł). W 2024 r. w § 6060 zrealizowano trzy zakupy inwestycyjne (w ramach dwóch zadań) na łączną kwotę 129,8 tys. zł (w 2023 r. jeden zakup na kwotę 27,8 tys. zł).

Wydatki majątkowe (analizą objęto 100% wydatków) według planu rzeczowo-finansowego na 2024 r. obejmowały początkowo realizację jednego zadania pn. „Budowa budynku garażowego i zagospodarowania terenu w m. Wetlina” na kwotę 4000 tys. zł. Decyzją z dnia 19 kwietnia 2024 r. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji dokonał zmniejszenia planu wydatków na ww. zadanie o kwotę 3860 tys. zł, z powodu przedłużającego się terminu wydania decyzji pozwolenia wodnoprawnego przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, niezbędnego w realizacji tego zadania. W harmonogramie rzeczowo-finansowym na realizację tego zadania (po zmianach) przyjęto wydatki w kwocie 140 tys. zł na wykonanie dokumentacji projektowej (dokumentację tą odebrano protokolarnie w dniu 16 września 2024 r.²⁷). W dniu 19 lutego 2025 r. Zespół Oceny Projektów Inwestycyjnych Biura Techniki i Zaopatrzenia Komendy Głównej Straży Granicznej zaopiniował zbiorcze zestawienie szacunkowego kosztu tego zadania, w którym całkowity koszt wzrósł z 4100 tys. zł do 8498,1 tys. zł. Zgodnie z protokołem z tego posiedzenia pozostałe wydatki na to zadanie zaplanowane zostały na lata 2026-2027, tj. w roku 2026 roboty budowlane za kwotę 3000 tys. zł oraz w roku 2027 roboty budowlane, nadzór autorski i pierwsze wyposażenie za łączną kwotę 5358,1 tys. zł.

W trakcie 2024 r. do planu wydatków majątkowych wprowadzono trzy nowe zadania za łączną kwotę 218,8 tys. zł, tj. roboty usprawniające działanie wentylacji w hali strzelań za kwotę 89 tys. zł, zakup czterech motocykli za kwotę 39,4 tys. zł oraz zakup samochodu specjalnego z ruchomym podestem za kwotę

²⁶ Zwanej dalej „SG”.

²⁷ Zapłata wykonawcy za wykonaną usługę nastąpiła w dniu 4 października 2024 r.

90,4 tys. zł (środki budżetu państwa)²⁸. Zakupy te zostały protokolarnie odebrane oraz przyjęte na stan ewidencji majątkowej Oddziału.

Efekty rzeczowe osiągnięte w ramach poniesionych wydatków majątkowych przyczyniły się do poprawy warunków pracy oraz bezpieczeństwa funkcjonariuszy przy realizacji zadań w zakresie ochronie granicy państwowej.

(akta kontroli tom I str. 52-123, 396-399)

W 2024 r. plan wydatków budżetowych Oddziału nie był zwiększany środkami z rezerwy ogólnej budżetu państwa. Plan ten zwiększono natomiast środkami z rezerwy celowej (pięć decyzji Ministra Finansów) o łączną kwotę 1576,3 tys. zł, w tym:

- 1031 tys. zł²⁹ (poz. 35) na wypłatę świadczenia motywacyjnego dla funkcjonariuszy SG³⁰ (przyznane środki zostały wykorzystane w całości),
- 384,1 tys. zł³¹ (poz. 56) na częściowe sfinansowanie wydatków związanych z podniesieniem od dnia 1 maja 2024 r. poziomu uposażeń funkcjonariuszy SG na stanowisku „kursant”³² (z przyznanych środków wykorzystano 337,8 tys. zł, tj. 88%),
- 161,2 tys. zł (poz. 8) na realizację przez Oddział projektów realizowanych ze środków Polskiego Programu Funduszu Azylu, Migracji i Integracji na lata 2021-2027, w tym: a) 138,1 tys. zł³³ na realizację projektu pn. „Organizowanie powrotów przymusowych oraz powrotów dobrowolnych” (wydatkowano 136,9 tys. zł, tj. 99%); b) 9,9 tys. zł³⁴ na realizację projektu pn. „Wzmocnienie kompetencji i kwalifikacji Straży Granicznej w obszarze powrotów”. (wydatkowano 4,7 tys. zł, tj. 47%) oraz kolejne środki na ten projekt w kwocie 13,2 tys. zł³⁵ (wydatkowano 11,4 tys. zł, tj. 87%).

Z przyznanych w 2024 r. środków finansowych z rezerwy celowej w kwocie 1576,3 tys. zł wydatkowano 1521,8 tys. zł, tj. 96,5%. Badaniem objęto wszystkie zwiększenia planu wydatków budżetowych Oddziału ze środków rezerwy celowej (100%) w kwocie 1576,3 tys. zł (pięć decyzji Ministra Finansów: jedna w poz. 35, jedna w poz. 56 i trzy w poz. 8).

Kontrola wykorzystania tych środków wykazała, że wnioskowanie o zwiększenie planu finansowego z rezerw wynikało z faktycznych potrzeb i było celowe. Zadania sfinansowane środkami z rezerw celowych nie były znane na etapie konstruowania budżetu na 2024 r. Zmiany w planie zostały wprowadzone niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia o zwiększeniu planu wydatków przez Ministra Finansów. Otrzymane w 2024 r. środki z rezerwy celowej zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem.

Środki rezerwy celowej w poz. 35 w kwocie 1031 tys. zł wykorzystano w całości na wypłatę świadczenia motywacyjnego dla funkcjonariuszy SG.

²⁸ Łączne wydatki za zakupiony samochód specjalny z ruchomym podestem wyniosły 590 400 zł, w tym 90 400 zł z budżetu państwa oraz 500 000 zł z dotacji Marszałka Województwa Podkarpackiego na podstawie umowy z dnia 9 kwietnia 2024 r.

²⁹ Decyzja Ministra Finansów z dnia 20 września 2024 r. (dział 754, rozdział 75406, § 4180).

³⁰ Świadczenie motywacyjne wypłacane funkcjonariuszom po osiągnięciu 25 lat służby oraz dla funkcjonariuszy, którzy osiągnęli 28 lat i 6 miesięcy służby.

³¹ Decyzja Ministra Finansów z dnia 9 października 2024 r. (dział 754, rozdział 75406, § 4050, § 4060, § 4180).

³² W związku z wejściem w życie przepisów rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 maja 2024 r. *zmieniającego rozporządzenie w sprawie uposażenia zasadniczego oraz dodatków do uposażenia funkcjonariuszy Straży Granicznej* (Dz. U. z 2024 r. poz. 804).

³³ Decyzja Ministra Finansów z dnia 31 lipca 2024 r. (dział 754, rozdział 75406, § 4002, § 4172, § 4292).

³⁴ Decyzja Ministra Finansów z dnia 16 sierpnia 2024 r. (dział 754, rozdział 75406, § 4002, § 4412).

³⁵ Decyzja Ministra Finansów z dnia 20 listopada 2024 r. (dział 754, rozdział 75406, § 4001, § 4002).

Z pozostałych środków w kwocie 545,3 tys. zł (poz. 56 i 8) wydatkowano 490,8 tys. zł (90%), w tym 337,8 tys. zł na częściowe sfinansowanie wydatków związanych z podniesieniem uposażeń funkcjonariuszy SG od dnia 1 maja 2024 r. (poz. 56) oraz 153 tys. zł (poz. 8) na realizację projektów realizowanych ze środków Polskiego Programu Funduszu Azylu, Migracji i Integracji na lata 2021-2027.

Przyczyną niewykorzystania środków rezerwy przyznanych decyzją Ministra Finansów z dnia 9 października 2024 r. (poz. 56) na wydatki w § 4180³⁶ był brak możliwości wypłaty należności funkcjonariuszom SG na stanowisku „kursant” w kwocie 46,3 tys. zł na który zostały przyznane. Funkcjonariusze ci nie nabyli prawa do ekwiwalentu za urlop, nagrody jubileuszowej, rekompensaty za czas służby przekraczający określoną normę oraz świadczeń motywacyjnych za długoletnią służbę.

Przyczyną niewykorzystania środków przyznanych trzema decyzjami Ministra Finansów na realizację projektów realizowanych ze środków Polskiego Programu Funduszu Azylu, Migracji i Integracji na lata 2021-2027 było niższe niż pierwotnie planowano wydatki m.in. na tłumaczenia, zakupy materiałów i wyrobów medycznych na rzecz cudzoziemców osadzonych w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców w Przemyśle (o 1,2 tys. zł) oraz niższe niż pierwotnie planowano wydatki na szkolenia dla funkcjonariuszy i związane z tym koszty podróży krajowych (o 7 tys. zł). Bezpośrednią przyczyną zmniejszenia liczby szkoleń funkcjonariuszy była zwiększona mobilizacja funkcjonariuszy na wschodnim odcinku granicy RP, co spowodowało zmniejszenie ilości szkolących się funkcjonariuszy.

W 2024 r. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji dokonał ośmiu blokad planowanych wydatków BiOSG na łączną kwotę 67,2 tys. zł, w tym 54,4 tys. zł ze środków rezerwy celowej (poz. 56 i 8)³⁷.

(akta kontroli tom I str. 124-242, 504-509)

Przeciętne zatrudnienie w BiOSG w 2024 r. w przeliczeniu na pełnozatrudnionych wynosiło 2419,46 etatów (w porównaniu do 2023 r. było wyższe o 38,24). Przeciętne zatrudnienie pracowników obsługi i pracowników korpusu Służby Cywilnej (grupa 01 i 03) wyniosło odpowiednio 136,93 i 165,51 etatów (w roku poprzednim było niższe o 3,11 i 3,3). W przypadku funkcjonariuszy (grupa 10) przeciętne zatrudnienie w 2024 r. wyniosło 2117,02 etatów i było o 31,83 wyższe od 2023 r. Wzrost ten nie był związany z przyjęciem do realizacji nowych zadań, wynikał z zatrudnienia nowych osób i konieczności obsadzenia zwolnionych służbowych stanowisk pracy.

Wydatkowane w 2024 r. środki na wynagrodzenia wyniosły łącznie 273 893,9 tys. zł, wobec 223 415,6 tys. zł w 2023 r. (wzrost ogółem o 21,1%).

W 2024 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego wynosiło: 5367,92 zł w grupie 01, 6176,94 zł w grupie 03 oraz 8851,61 zł w grupie 10. W każdej z tych grup nastąpił wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia na jednego pełnozatrudnionego względem roku poprzedniego odpowiednio o 20,6%, 20,9% oraz 21,6%.

Przyczyną wzrostu wynagrodzeń pracowników w grupie 01 o 20,6% oraz pracowników w grupie 03 o 20,9% było zwiększenie wydatków na wynagrodzenia wynikające z 20% podwyżki wynagrodzeń, zgodnie z regulacjami zawartymi w *ustawie budżetowej na 2024 rok* oraz zmiany wartości procentowych przysługującego dodatku za wysługę lat, które są wartościami zmiennymi,

³⁶ Równoważniki pieniężne i ekwiwalenty dla żołnierzy i funkcjonariuszy oraz pozostałe należności.

³⁷ Wnioski o dokonanie blokad składane były przez Komendanta Głównego Straży Granicznej.

pojawiającymi się w trakcie roku kalendarzowego po uzyskaniu odpowiedniego stażu kwalifikującego do wzrostu wysługi lat pracowników.

Przyczyną wzrostu wydatków na wynagrodzenia dla funkcjonariuszy (grupa 10) o 21,6% była podwyżka wynagrodzeń, wynikająca z *ustawy budżetowej na 2024 rok*, wzrastające wartości zmiennego dodatku za wysługę lat oraz wypłata pochodnych od uposażeń należności, tj. nagrody jubileuszowe, świadczenie za długoletnią służbę czy ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy.

(akta kontroli tom I str. 243-253, 478-479)

W BiOSG w 2024 r. ze środków Funduszu Cyberbezpieczeństwa wypłacany był dodatek do wynagrodzenia (tzw. świadczenie teleinformatyczne)³⁸. Środki te zostały wypłacone dla dwóch osób realizujących zadania w zakresie cyberbezpieczeństwa³⁹, (łącznie wydatki z tego tytułu w 2024 r. wyniosły 89,7 tys. zł⁴⁰).

(akta kontroli tom I str. 254-261, 480-500)

Łączna kwota nagród wypłacona pracownikom i funkcjonariuszom BiOSG w 2024 r. wyniosła 10 750,6 tys. zł (średnia kwota nagrody na osobę wyniosła 4,4 tys. zł). W latach 2021-2023 kwota ta wynosiła odpowiednio: 12 329,7 tys. zł w 2021 r., 6272 tys. zł w 2022 r., 8991,5 tys. zł w 2023 r.

W 2024 r. w ramach środków budżetowych w planie finansowym BiOSG nie przyznawano jednorazowych nagród w kwocie wyższej niż 4,4 tys. zł.

Dodatkowo decyzjami Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji lub rozkazami Komendanta Głównego Straży Granicznej przyznano 105 nagród dla funkcjonariuszy na kwotę 486,6 tys. zł⁴¹, wśród których 59 przewyższyły średnią kwotę nagrody wypłaconą w 2024 r. na osobę (4,4 tys. zł). Łączna wartość nagród wypłaconych ww. 59 funkcjonariuszom wyniosła 320,3 tys. zł (wartość jednostkowa nagrody wyniosła od 5 tys. zł do 9,6 tys. zł). Przyznanie nagrody w tych przypadkach uzasadniane było zaangażowaniem, sumiennością, starannością, dyspozycyjnością oraz wzorowym wykonywaniem zadań służbowych, przyczyniającym się do zwiększenia sprawności działania SG.

(akta kontroli tom I str. 314-315, 448-471)

Na koniec 2024 r. zobowiązania Oddziału wyniosły 3973,4 tys. zł (w całości były to zobowiązania niewymagalne). Były one niższe o 76,2 tys. zł (1,9%) od zobowiązań na koniec 2023 r. i dotyczyły głównie rozrachunków z tytułu wynagrodzeń (wypłaty dodatkowego wynagrodzenia rocznego, dopłat do wypoczynku i świadczeń motywacyjnych), rozrachunków z budżetami (zobowiązania dotyczące podatku od wypłaconych w grudniu 2024 r. uposażeń i innych wypłat), rozrachunków publiczno-prawnych (składki z tytułu wypłat dokonanych w grudniu 2024 r.) oraz rozrachunków z odbiorcami (zakupy towarów i usług). Tytuły i kwoty zobowiązań były zgodne z ewidencją księgową. W Oddziale nie było przypadków niewykazywania zobowiązań wymagalnych w ciągu roku i jednoczesnego wykazania na koniec roku wydatków lub odsetek

³⁸ Dodatek ten wypłacany był na podstawie art. 5 pkt 2 lit. m ustawy z dnia 2 grudnia 2021 r. o szczególnych zasadach wynagradzania osób realizujących zadania z zakresu cyberbezpieczeństwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 1662), w związku z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 stycznia 2022 r. w sprawie wysokości świadczenia teleinformatycznego osób realizujących zadania z zakresu cyberbezpieczeństwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 131).

³⁹ Jeden funkcjonariusz SG na stanowisku Starszego specjalisty Pionu Głównego Księgowego i jeden pracownik cywilny na stanowisku Starszego specjalisty Sekcji Administracji Infrastruktury i Bezpieczeństwa Wydziału Łączności i Informatyki.

⁴⁰ Kontrolą objęto 100% tych wydatków.

⁴¹ Nagrody przekazane zostały na konto bankowe sum depozytowych, z którego następowała ich realizacja. Przekazane środki na wypłatę nagród dla funkcjonariuszy nie zwiększają budżetu BiOSG.

za nieterminowe regulowanie zobowiązań⁴². Oddział w 2024 r. wypłacił odsetki w wysokości 0,9 tys. zł⁴³ z tytułu zawieszony części uposażeń wobec funkcjonariuszy, względem których prowadzone było postępowanie wyjaśniające lub dyscyplinarne.

(akta kontroli tom I str. 262-272, tom II str. 448-450)

W kontroli szczegółowym badaniem objęto wydatki Oddziału w wysokości 6335,9 tys. zł, które stanowiły 1,8% ogółu wydatków oraz 15,4% wydatków pozapłacowych. Spośród 8957 zapisów w kwocie 39 520,4 tys. zł⁴⁴ (wydatki pozapłacowe, z wyłączeniem wydatków poniżej 1 tys. zł) do badania wylosowano 47 zapisów na kwotę 6335,9 tys. zł (16%).

W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że wydatki zostały dokonane zgodnie z planem finansowym oraz z obowiązującymi przepisami i regulacjami wewnętrznymi Oddziału. Wydatki zostały rzetelnie skalkulowane, były gospodarne i poniesione zostały na zakupy i usługi służące realizacji ustawowych zadań jednostki. W wyniku realizacji badanych wydatków nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności zobowiązań skutkujących zapłatą odsetek, kar lub opłat. Przy ich realizacji nie występowały przypadki wskazujące na istnienie czynników i mechanizmów korupcjogennych.

(akta kontroli tom I str. 273-313)

W BiOSG w 2024 r. zawarto dwie umowy zlecenia finansowane w ramach wynagrodzeń bezosobowych (wydatki z tego tytułu wyniosły łącznie 29,6 tys. zł). W przypadku pierwszej umowy przedmiotem zlecenia były usługi psychologiczne w stosunku do cudzoziemców umieszczonych w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców w Przemysłu (diagnoza psychologiczna reakcji kryzysowej, sporządzanie opinii psychologicznej, pomoc psychologiczna)⁴⁵. Wydatki z tytułu tej umowy wyniosły 26,6 tys. zł (wykonano je i zapłacono zgodnie z umową). Druga umowa zlecenia dotyczyła wykonania usługi rocznego przeglądu sprzętu wysokościowego będącego na wyposażeniu Oddziału za kwotę 3 tys. zł (usługa została wykonana i zapłacona, zgodnie z umową). Zawieranie powyższych umów służyło wykonywaniu zadań statutowych Oddziału lub wspomagało realizację tych zadań (umowy nie były zawierane z pracownikami BiOSG).

(akta kontroli tom I str. 316-395)

W BiOSG w 2024 r. ponoszone były wydatki na zakup usług doradczych i eksperckich. Były to wydatki za przeprowadzenie tłumaczeń językowych (tłumaczenia ustne i tłumaczenia dokumentów) oraz za wykonanie ekspertyz, analiz i opinii w prowadzonych postępowaniach przygotowawczo-sądowych wobec cudzoziemców. Łącznie z tego tytułu wydatkowano 189 tys. zł, w tym 128,7 tys. zł na wynagrodzenia bezosobowe⁴⁶, 43,7 tys. zł na zakup usług

⁴² BiOSG w 2024 r. nie ponosił wydatków z tytułu odsetek za nieterminowe płatności dostaw, usług lub towarów.

⁴³ § 4580 Pozostałe odsetki.

⁴⁴ Losowania dokonano metodą monetarną MUS, z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości, ze zbiorów zapisów na koncie 130 Rachunek bieżący jednostki budżetowej – wydatki wygenerowanych z systemu finansowo-księgowego, dotyczących wydatków pozapłacowych, nie mniejszych niż 1 tys. zł w łącznej kwocie 39 520,4 tys. zł. Łącznie zbadano 47 dowodów księgowych (z 8957) na kwotę 6 335,9 tys. zł, w tym 12 dowodów dotyczących wydatków osobowych niezaliczone do uposażeń wypłacanych funkcjonariuszom (§ 3070) na kwotę 1 789,1 tys. zł oraz 35 dowodów dotyczących wydatków bieżących na kwotę 4 546,8 tys. zł (paragrafy: 4210, 4220, 4260, 4270, 4280, 4290, 4300, 4410).

⁴⁵ Umowa obejmowała wykonywanie świadczeń w ilości nie przekraczającej 20 godzin w miesiącu (wynagrodzenie za każdą godzinę świadczeń wynosiło 130 zł brutto).

⁴⁶ Stanowiło to 100% wydatków na wynagrodzenia bezosobowe w § 4170, § 4171, § 4172.

tłumaczeniowych⁴⁷, 16,6 tys. zł na zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii⁴⁸. Udział tych wydatków w wydatkach ogółem BiOSG w 2024 r. wyniósł odpowiednio 0,04%, 0,01% oraz 0,005%.

W BiOSG nie opracowano i nie wdrożono pisemnych procedur regulujących zasady zlecania usług tłumaczeniowych, ekspertyz, opinii i analiz.

Usługi tłumaczenia zlecane były przy wykorzystaniu prowadzonego w BiOSG wykazu tłumaczy. Nawiązanie współpracy z tymi osobami odbywało się poprzez złożenie oferty w momencie wystąpienia konieczności zapewnienia tłumacza podczas czynności procesowych lub administracyjnych, mając na uwadze czas w jakim dany tłumacz może przystąpić do swoich obowiązków. Analizy lub ekspertyzy zlecane były głównie biegłym z dziedziny broni i amunicji, zarejestrowanym przy Sądzie Okręgowym w Przemyślu. W przypadku ujawnienia narkotyków analizy lub opinie zlecano Laboratorium Celno-Skarbowemu Podkarpackiego Urzędu Celno-Skarbowego w Przemyślu.

Oddział prowadził rejestr zawartych umów zlecenia i umów o dzieło, w przypadku prowadzonych postępowań przygotowawczych do umów dołączane były postanowienia o powołaniu tłumacza lub postanowienia o powołaniu biegłego.

Kontrolą objęto wydatki na kwotę 18,9 tys. zł (10%) spośród łącznych wydatków z tytułu usług tłumaczeniowych, ekspertyz i opinii na kwotę 189 tys. zł. Ustalono, że na etapie planowania tych wydatków dokonywano analizy potrzeb i ich celowości. Zadania realizowane w ramach wydatków pokrywały się z zadaniami przypisanymi komórkom organizacyjnym jednostki i były niezbędne w celu wykonywania zadań statutowych. W Oddziale brak było możliwości zaspokojenia ww. usług w ramach posiadanych zasobów kadrowych. Koszt realizacji zadania został rzetelnie skalkulowany oraz określony w wysokości ujętej w planie finansowym. Zlecenie zostało zrealizowane terminowo i w pełnym zakresie, a po jego zakończeniu dokonano rzetelnego odbioru. Płatności z tytułu realizacji zlecenia wobec wykonawców zostały dokonane zgodnie z zapisami umów i terminowo. Efekty i cele zadania zostały osiągnięte i wykorzystane do działalności jednostki. Weryfikacja efektów wykorzystania zleconych usług następowała poprzez pisemne potwierdzenie wykonania usługi na umowie lub rachunku przez osoby merytorycznie odpowiedzialne za prowadzone czynności.

(akta kontroli tom I str. 400-447, 472-477, 501-503)

Zamówienia publiczne

Badaniem objęto trzy postępowania o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzone w 2024 r. o łącznej wartości 964,5 tys. zł brutto, co stanowiło 3,5% całkowitej wartości zamówień udzielonych w 2024 r. Z postępowań tych jedno o wartości 818 tys. zł brutto udzielono w trybie przetargu nieograniczonego⁴⁹. W dwóch pozostałych postępowaniach o łącznej wartości 146,5 tys. zł brutto nie zastosowano ustawy *Prawo zamówień publicznych* z uwagi na wartość tych zamówień.

W kontroli wybranych zamówień ustalono, iż działania Oddziału były zgodne z przepisami ustawy *o finansach publicznych*⁵⁰, ustawy *Prawo zamówień publicznych*, aktów wykonawczych do tych ustaw, a także z wewnętrznymi regulacjami dotyczącymi udzielania zamówień publicznych.

⁴⁷ Stanowiło to 100% wydatków na zakup usług obejmujących tłumaczenia w § 4380, § 4381, § 4382.

⁴⁸ Stanowiło to 93% wydatków na zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz, opinii w § 4390.

⁴⁹ Tj. 5% łącznej kwoty zamówień publicznych udzielonych przez BiOSG w 2024 r. w tym trybie.

⁵⁰ Art. 44 i art. 46 ustawy *o finansach publicznych*.

W analizowanych postępowaniach prawidłowo stosowano zasadę zachowania uczciwej konkurencji, przejrzystości oraz równego traktowania wykonawców. Realizacja zamówień była zgodna z treścią zawartych umów, a poniesione wydatki były celowe i gospodarne oraz służyły realizacji zadań BiOSG. W Oddziale opracowany był plan postępowań o udzielenie zamówień publicznych na 2024 r.⁵¹, który zamieszczony był na stronach internetowych Oddziału i Urzędu Zamówień Publicznych.

(akta kontroli tom I str. 438-448, tom II str. 3-414)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie planu finansowego BiOSG w 2024 r.

Realizacja wydatków budżetu państwa przebiegała zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi określonymi w ustawie o *finansach publicznych*. Wydatki zrealizowano w granicach kwot określonych w planie finansowym. Zamówień publicznych udzielano zgodnie z przepisami ustawy *Prawo zamówień publicznych* i regulacjami wewnętrznymi jednostki.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania sprawozdań za 2024 r. przez BiOSG, w tym:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- Rb-33 z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego,
- Rb-40 z wykonania, określonego w ustawie budżetowej na dany rok budżetowy, planu finansowego państwowego funduszu celowego,
- Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach,
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),
- Rb-BZ2 z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego.

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdanie za IV kwartał 2024 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym⁵². Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponent

⁵¹ Plan ten był pięciokrotnie aktualizowany w ciągu roku.

⁵² BiOSG nie dokonywał korekt sprawozdań za 2024 r.

III stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. BiOSG terminowo przekazywał sprawozdania do dysponenta II stopnia.

(akta kontroli tom II str. 415-618, tom III str. 200-209, 216-218)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez Oddział sprawozdania budżetowe za 2024 r. i sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2024 r.

Sprawozdania zostały sporządzone terminowo oraz prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym i merytorycznym.

OBSZAR

4. Wykonanie planu finansowego Funduszu Wsparcia Straży Granicznej

Opis stanu
faktycznego

W Oddziale na podstawie z art. 8a ust. 2 ustawy z dnia 9 maja 2024 r. o *Straży Granicznej*⁵³ utworzony został Fundusz Wsparcia Straży Granicznej.

Zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 26 stycznia 2015 r.⁵⁴ w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Funduszu Wsparcia Straży Granicznej środki Funduszu gromadzone były na wyodrębnionym rachunku bankowym. Podstawą gospodarki finansowej Funduszu był roczny plan finansowy⁵⁵. Wysokość zaplanowanych środków Funduszu na 2024 r. określono na podstawie szacunkowych wielkości corocznie zawieranych umów z Powszechnym Zakładem Ubezpieczeń na Życie S.A.⁵⁶ Opracowany przez BIOSG projekt planu Funduszu na 2024 r. przekazano terminowo do Komendy Głównej Straży Granicznej.

W ustawie budżetowej na 2024 rok przychody i koszty Funduszu zaplanowano, zgodnie z projektem planu w kwocie 20 tys. zł.

W trakcie 2024 roku dokonano czterech⁵⁷ zmian planu, a określone w nim przychody i koszty wzrosły do kwoty 538,1 tys. zł. (wzrost o 518,1 tys. zł).

Zmiany w planie Funduszu zostały wprowadzone z zachowaniem zasad określonych w art. 29 ust. 12 i 16 ustawy o *finansach publicznych* i były uzasadnione realizacją celów działania Funduszu. O zmianach tych BiOSG informował Komendanta Głównego Straży Granicznej. Oddział w 2024 r. nie realizował zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 będących kosztami tego Funduszu, zatem nie było zmian planu w tym zakresie.

Źródłem przychodów Funduszu w 2024 r. były zawarte przez Oddział dwie umowy, tj. umowa z Marszałkiem Województwa Podkarpackiego⁵⁸ oraz umowa z PZU⁵⁹. Przychodem Funduszu były również odsetki od środków na wyodrębnionym rachunku bankowym (w 2024 r. wyniosły 0,9 tys. zł).

Wykonanie planu finansowego Funduszu w 2024 r. wyniosło 538,1 tys. zł, tj. 100% planu po zmianach, co stanowiło 82,2% wykonania w 2023 r. (654,5 tys. zł).

⁵³ Dz.U. z 2024 r. poz. 915 ze zm., zwana dalej ustawą „o Straży Granicznej”.

⁵⁴ Dz.U. z 2024 r. poz. 193.

⁵⁵ Zwany dalej „planem”.

⁵⁶ Zwanego dalej „PZU”.

⁵⁷ Trzy dotyczyły zwiększenia planu z tytułu zawartych umów i odsetek, jedna dotyczyła zmniejszenia planu z tytułu korekty kwoty zaplanowanych odsetek.

⁵⁸ Umowa nr OR-II.631.3.2024 z dnia 9 kwietnia 2024 r.

⁵⁹ Umowa nr 1314/2024/PZUZ/21 podpisana przez Komendanta BIOSG w dniu 9 września 2024 r.

Na początku i końcu 2024 r. na rachunku Funduszu nie wystąpiły „wolne” środki pieniężne. Występujące w trakcie roku „wolne” środki przekazywane były w zarządzanie terminowe przez Ministra Finansów (overnight), zgodnie z § 6 umowy rachunku bankowego Banku Gospodarstwa Krajowego oraz § 30 regulaminu otwierania i prowadzenia tego rachunku.

Pierwsza wpłata na rachunek bankowy Funduszu nastąpiła w dniu 23 września 2024 r. w kwocie 37,2 tys. zł⁶⁰ i rozliczona była do dnia 19 grudnia 2024 r. Druga wpłata w kwocie 500 tys. zł⁶¹ nastąpiła w dniu 11 grudnia 2024 r. i rozliczona była do dnia 17 grudnia 2024 r. Łączna kwota przychodów z tytułu lokowania „wolnych” środków Funduszu (lokaty overnight) w 2024 r. wyniosła 0,9 tys. zł. Na koniec 2024 r. nie wystąpiły należności oraz zobowiązania Funduszu.

W kontroli analizie poddano 100% kosztów Funduszu (538,1 tys. zł) poniesionych przez Oddział w 2024 r. Środki te przeznaczone były na koszty realizacji zadań bieżących w kwocie 38,1 tys. zł (co stanowiło 7,1% wykonania planu kosztów Funduszu w 2024 r. i 92,9% poniesionych kosztów bieżących w 2023 r.) oraz koszty inwestycyjne w kwocie 500 tys. zł (odpowiednio 92,9% i 81,5%).

Ze środków Funduszu w ramach kosztów inwestycyjnych zakupiono podnośnik koszowy na podwoziu samochodu terenowego z napędem 4x4. W ramach kosztów bieżących zakupiono natomiast odzież specjalistyczną (m.in. kombinezony trudnopalne, obuwie i rękawice). Koszty Funduszu były rzetelnie skalkulowane i udokumentowane oraz poniesione w sposób legalny, gospodarny i celowy.

W 2024 r. nie wystąpiły koszty Funduszu finansowane ze środków Unii Europejskiej. W 2024 r. Fundusz nie otrzymał dotacji z budżetu państwa, w okresie tym nie ponoszono kosztów na działania promocyjne i reklamowe.

(akta kontroli tom II str. 428-429, 431, 454-463, tom III str. 2-211)

Wyjaśniając planowanie oraz realizację planu rzeczowo-finansowego Funduszu, w tym wewnętrzne procedury i nadzór nad realizacją tego planu, Komendant Oddziału podał, że poniesione w ramach środków uzyskanych z Funduszu wydatkowane były zgodnie z celami na jakie zostały uzyskane, co szczegółowo określono w zawartych umowach. Do wydatkowania środków Funduszu stosowane były przepisy powszechnie obowiązujące⁶². Z uwagi na to, iż środki pozyskane na Fundusz są na określony cel do ich wydatkowania stosuje się standardowe mechanizmy mające na celu efektywne zarządzanie środkami Funduszu. Wprowadzone w Oddziale procedury dotyczące zamówień publicznych oraz instrukcja obiegu dokumentów księgowych⁶³ zapewniają prawidłowy i pełny nadzór nad wydatkowanymi środkami.

(akta kontroli tom III str. 212-215)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁶⁰ Wpłata w ramach umowy z PZU.

⁶¹ Wpłata w ramach umowy z Marszałkiem Województwa Podkarpackiego.

⁶² W wyjaśnieniach Komendant BiOSG wskazał m.in. na rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Funduszu Wsparcia Straży Granicznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 181) oraz wytyczne nr 247 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 6 października 2016 r. w sprawie pozyskiwania środków finansowych na Fundusz Wsparcia Straży Granicznej (Dz. Urz. KGSG z 2016 r. poz. 95).

⁶³ Decyzja nr 200 Komendanta BiOSG z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie instrukcji obiegu dokumentów księgowych.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie planu finansowego Funduszu za 2024 r. Środki finansowe Funduszu wydatkowano zgodnie z planem finansowym, na realizację zadań wskazanych w art. 8a ust. 5 ustawy o *Straży Granicznej*. Zadania te wykonywane były w sposób legalny, gospodarny i celowy.

V. Uwagi i wnioski

Wnioski W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie⁶⁴ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Rzeszów, dnia 4 kwietnia 2025 r.

Kontrolerzy
Sławomir Kochman
główny specjalista k.p.

/-/

Jacek Wolan
główny specjalista k.p.

/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
p.o. Wicedyrektor
Witold Pałasz

/-/

⁶⁴ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.